

Tværkommunalt samarbejde

om udarbejdelse af forslag til Gudenåens fremtidige forløb ved Tange Sø

Dagsorden og referat, 3. møde i styregruppen den 3. juni 2016 kl. 10-13 i Hammel.

1. Godkendelse af dagsorden
 2. Kort status, herunder økonomi
 3. Præsentation af hydrauliske undersøgelser v. DHI
 4. Præsentation af 5 løsningsmodeller v. Rambøll
 5. Teknisk drøftelse og spørgsmål til undersøgelserne
 6. Politisk drøftelse, herunder bl.a.:
 - a. Foreløbig drøftelse af de præsenterede løsningsforslag
 - b. Drøftelse af den videre proces, herunder indstilling til borgmestrene og interessentinddragelse
 7. Eventuelt
-

Deltagere: Kurt Andreassen, formand for Teknik- og Miljøudvalget, Favrskov Kommune (formand)
Anne Neergaard, næstformand for Teknik- og Miljøudvalget, Favrskov Kommune
Mads Panny, formand for Klima- og Miljøudvalget, Viborg Kommune
Allan Clifford Christensen, næstformand for Klima- og Miljøudvalget, Viborg Kommune
Jarl Gorridsen, formand for Plan-, Miljø- og Klimaudvalget, Silkeborg Kommune
Torben Hansen, medlem af Miljø- og Teknikudvalget, Randers Kommune
Frank Nørgaard, formand for Miljø- og Teknikudvalget, Randers Kommune
Peter Bønløkke Adamsen, Rambøll
Dennis Søndergård Thomsen, Rambøll
Torsten Vammen Jacobsen, DHI
Anders Koed, DTU-AQUA
Ann Ammitzbo, Teknik og Miljøchef, Favrskov Kommune
Jens Albert Hansen, afdelingsleder Landbrug og Natur, Favrskov Kommune
Jørgen Jørgensen, chef for Natur og Vand, Viborg Kommune (formand for arbejdsgruppen)
Søren Peter Sørensen, Teknik og Miljøchef, Silkeborg Kommune
Nels G. Markussen, chef for Natur og Miljø, Randers Kommune
Hanne Stadsgaard Jensen, biolog, Viborg Kommune (referent)

Ad 1: Godkendelse af dagsorden

Dagsorden godkendt.

Ad 2: Kort status, herunder økonomi

Formand for arbejdsgruppen Jørgen Jørgensen gennemgik kort status for processen. DTU AQUA's del af afrapporteringen er stadig under forberedelse, men vicedirektør ved DTU-AQUA Anders Koed er til stede på mødet og kan svare på spørgsmål. Der er indtil videre forbrugt 423.000kr af de 475.000kr der er afsat til 1. fase. I løbet af den seneste uge har formand for styregruppen Kurt Andreassen og formand for arbejdsgruppen Jørgen Jørgensen haft individuelle møder med borgmestrene for alle 4 kommuner, hvor skitserne til løsningsforslag er blevet præsenteret. Der planlægges et møde mellem alle borgmestrene den 28. juni kl. 11-12 i Silkeborg, hvor styregruppen også inviteres til at deltage.

Ad 3: Præsentation af de hydrologiske undersøgelser v. DHI.

Torsten Vammen Jacobsen fra DHI gennemgik analysen af vandbalanceforholdene for Tange Sø. Da det primært er ved minimumsvandføringer i tilløbene der kan opstå problemer med at opretholde vandspejlet i søen, er det medianminimums-vandføringen om sommeren der er brugt som udgangspunkt i modelberegningerne. Som et groft overslag kan man sige at der er sket en stigning på 1% i vandføringen hvert 10. år de sidste 100 år. Der er generelt stor årstidsvariation i Gudenåens vandføring. Det vurderes at vandstanden i Tange Sø kan fastholdes selvom hele Gudenåens vandføring ledes uden om søen. DHI anbefaler at den løsningsmodel man vælger at arbejde videre med indeholder muligheder for at regulere vandfordelingen mellem søen og Gudenåen.

Af 4: Præsentation af de 5 løsningsmodeller v. Rambøll

Dennis Søndergård Thomsen præsenterede de 5 løsningsmodeller. Der blev stillet spørgsmål undervejs. Hovedpointerne er samlet under punkt 5.

Ad 5: Teknisk drøftelse og spørgsmål til undersøgelserne

Vedr. det økonomiske overslag for hver model skal omkostningerne til etablering af eventuelle kompenserende vådområder også indregnes på et senere stadie. Dette kan bl. a. afhænge af den vandfordeling mellem sø og å der anvendes.

Det blev desuden påpeget, at det er væsentligt at afklare, hvilken betydning en øgning af vandets opholdstid i Tange Sø har for fjernelse af den mængde kvælstof søen tilføres fra Tange Å. Dette forhold vil potentielt yderligere reducere behovet for kompenserende vådområder.

Det blev fastslået, at de modeller DTU-AQUA anvender til beregning af fiskedødelighed ved de forskellige forslag til Gudenåens forløb ved Tange Sø, i vid udstrækning er baseret på målinger foretaget i Gudenåen ved Tange Sø, at lige netop denne lokalitet, i forhold til dette spørgsmål, er en af de allermest grundigt undersøgte i verden.

DTU AQUA laver beregninger over forventet fiskeyngel-produktion op- og nedstrøms samt på selve den nye strækning for alle modellerne.

Ad 6: Politisk drøftelse

Drøftelserne tog udgangspunkt i kommissoriet for det kommunale samarbejde om forslag til Gudenåens fremtidige forløb ved Tange Sø. I Kommissoriets formål anføres det:

”Der skal skitseret to-fire overordnede, alternative løsningsforslag til Gudenåens fremtidige forløb ved Tange Sø. Løsningerne skal i deres udformning have det formål, at skabe enighed mellem kommunerne og tage højde for at:

- *Tange Sø bevares*
- *Miljømålene for vandløbene op- og nedstrøms Tange Sø kan opfyldes*
- *Der kan etableres naturlige levedygtige bestande af laks og havørred*
- *Et fungerende Tangeværk bevares*

Ved et fungerende Tange værk forstås at værket f. eks. kan indgå som en el-producerende del af Energimuseets virke.

Løsningerne skal medvirke til et samlet bedre vandmiljø, og ikke øge udledningen af kvælstof og fosfor til havmiljøet. Der skal desuden redegøres for konsekvenser ved løsninger for:

De rekreative interesser i form af:

- *Kanosejads og lystfiskeri*
- *Økonomi*
- *Evt. andre væsentlige konsekvenser såsom eventuel påvirkning af det omkringliggende landskab og bymiljø.”*

Det blev konkluderet at løsningsmodeller, der giver mulighed for en vandfordeling mellem Tange Sø og et nyt forløb af Gudenåen, giver mulighed for at optimere en løsning i forhold til:

- Overlevelse af ungfisk af laks og ørred på vej nedstrøms mod havet
- Kvælstoffjernelse i Tange Sø og dermed også den samlede økonomi
- Vandkvaliteten i Tange Sø
- Sedimenttransport

På den baggrund var repræsentanterne for Favrskov, Randers og Viborg Kommune enige om at indstille til borgmestrene:

at der arbejdes videre med at belyse mulighederne for at etablere model E, herunder bl.a. at konsekvenser og muligheder for Tangeværket belyses nærmere.

Silkeborg Kommune ønskede følgende kommentarer fremsendt efter mødet noteret, idet kommunen ikke kan anbefale model E:

"De skitserede løsninger vil alle decimere Tangeværket til 'museumsdrift'. I Silkeborg Kommune mener vi ikke, at de foreslåede løsninger i tilstrækkelig grad afdækker de mulige ændringsscenarier, der findes. Ydermere vil den udpegede løsning E potentielt set have store konsekvenser for Tange Sø's karakter og de rekreative værdier, søen har for området, ligesom omkostningerne er betragtelige.

Vi ønsker således, at arbejdet med at kortlægge situationen også omfatter den løsning, som blev skitseret på møde med Miljøministeren i august 2015, hvor to udvalgsmedlemmer (inkl. formand) fra Viborg deltog, og hvor passageforholdene ved selve værket tildeles mere vand, og Tange Å bruges som hjemsted for en ny selvreproducerende laksestamme i Gudenåen. En sådan løsning vil kunne gennemføres for langt færre midler og tilgodes interessenterne, ligesom den levner plads til det skitserede fjernvarmeprojekt ved Tange."

Det aftaltes at der udsendes en kort pressemeddelelse snarest efter den er godkendt i de 4 kommuner, hvor rapporterne fra DHI og Rambøll vedlægges. Det understreges at det stadig er foreløbige resultater, da processen kun er i 1. fase og borgmestrene først skal diskutere det videre forløb den 28. juni.

Formanden for styregruppen og formanden for arbejdsgruppen kontakter de største interessenter telefonisk og informerer om status. Møder med interessenterne kan først afholdes efter borgmestrenes møde, i praksis efter sommerferieperioden.

Ad 7: Eventuelt

Oplægget til varmeindvindingsprojekt i Tange Sø sendes ud til mødedeltagerne, da mange endnu ikke kender til projektet.